

K O B R A

KULTURNÍ OBČASNÍK REGIONÁLNÍCH
AUTORŮ

ČERVENEC 2008 *** ROČNÍK IX.*** ČÍSLO 7

Citát inspirující:

Když tě jednou začne bavit psaní, všechno ostatní je jako nula vedle žárovky stovky. To ale bohužel prakticky nikdo okolo tebe nechápe. Nikdo ti nerozumí. A většinou tě nikdo ani neče.

Ivo Fencel – z rozhovoru pro Obrys-Kmen č.21/2008

Dana Beranová

(úryvek)

Mušle, která mi moře připomíná
už mořem dávno nevoní
při sklence vína jednou
zavzpomínám
sklenka o sklenku tiše zazvoní

ZAMYŠLENÍ NAD KNIHOU

Před časem jsem si vypůjčil v knihovně knihu Jak napsat dobrý scénář, kterou napsal Syd Field a vyšla v nakladatelství RYBKA PUBLISHERS v roce 2007 (překlad Lukáš Housek, předmluva Alice Nellis). Autor knihy žije v Kalifornii v Beverly Hills a působí jako scénárista, producent, učitel a poradce filmových studií.

Nechystám se napsat filmový scénář, i když už jsem nějaké ty pokusy učinil, ale myslím si, že kniha je zajímavá pro jakéhokoliv tvůrce, nejen scénáristu, ale i pro autora prózy či poezie. Našel jsem v ní řadu „mouder“, které si člověk neuvědomuje, i když je vlastně zná, má je v sobě, ale myslím si, že nebude od věci, když vám některé připomenou.

Tak např. cituji str.14: **Psaní je osobní odpovědnost každého autora - buď psát budete, nebo ne.**

str.27: **Pokud ani vy sami nevíte, o čem váš příběh pojednává, kdo to má vědět? Čtenář?**

str. 185: **Psaní je těžká každodenní práce - den co den musíte sedět u svého bloku nebo psacího stroje a psát na papír slova. Psaní je třeba věnovat patřičný čas.**

str. 194: **Psaní je umění pokládat si otázky a nacházet na ně odpovědi.**

str. 196: **Při psaní scénářů se musíte naučit být nemilosrdní a někdy vypustit i to, o čem víte, že je to to nejlepší, co jste kdy napsali - pokud to nefunguje, tak to prostě nefunguje.**

str. 276: **Psaní je dřina, každodenní práce a profesionální autor je člověk, který si vytýčí cíl, dá se do práce a nakonec svého cíle dosáhne. Podobně jako v životě. Psaní je vaše osobní odpovědnost - buď psát budete, nebo nebudete.**

Těch zajímavých pasáží, které by bylo vhodné z knihy odcitovat, by bylo hodně, ale snad vás to přinutilo zamyslet se nad svou tvorbou a třeba i inspiruje, že sáhnete po této knize sami. Určitě každému autorovi pomůže, když si ujasní priority v životě i tvorbě.

Knihla mě zaujala již třeba proto, že autor píše o velkém množství nabízených scénářů, ze kterých je nakonec realizováno minimum na plátně. Obdobné je to i s knihami, i když zde je přece jenom jistá možnost (pokud chcete investovat peníze nebo máte bohatého sponzora lze dnes vydat prakticky cokoliv, horší je to s prodejností vaší

knihy a distribucí), ale obecně platí jako v pohádkách, že autor musí „přebrodit sedmero řek a přejít sedmero hor“, a teprve potom možná ... i když příznávám, že jsou mezi námi autory i geniální výjimky, které mají to štěstí.

Proč také o knize Jak napsat dobrý scénář píší? Při letošním Řehečské slepici se na mě obrátilo několik soutěžících, kteří byli stručně řečeno nespokojeni s výrokem poroty, snad se dá říct rozhořčení či přímo zhrzení. Já, a nakonec ani ostatní porotci, nejsme všemohoucí a vševědoucí (upozorňuji některé autory, že ani nevlastním žádné nakladatelství, takže jim nemohu nic vydat - viz článek v Kobře č.2/2008 dopis Milana Lajdara), radím tedy : Zkuste to jinde!

Ale ono i u psaní platí to stejné jako třeba ve sportu. Občas mě připadá, že autor napíše jednu či dvě básničky či povídečky, které mu okolí (rodina, známí) pochválí a ejhle - narodil se spisovatel! Většinou nezná nebo nechce znát, současnou literaturu, proč taky, když už všechno umí a zná. Nebude se přece radit s lidmi, kteří mu nesahají ani po kotníky.

Jenže ona cesta ke spisovatelství je dlouhá a trnitá, hodně povolanych - málo vyvolených (viz Syd Field) a musí se neustále trénovat, psát a zkoušet. Nedovedu si představit, že by třeba Jan Železný jednou hodil oštěpem a basta fidli, byl mistrem světa.

A každý autor, i ten dnes nejčtenější, nesmí usnout na vavřínech. Občas se mu pokus nezdaří, přešlápne, ale musí neustále přemýšlet o tom, jak napsat dobrou knihu!

Václav

VÍTE, ŽE ...

- Bohumír Procházka získal 3.cenu na Literárním Varnsdorfu 2008 v próze za povídku Švestkové knedlíky. Blahopřeji!

Václav

NENAJDETE NA PULTECH KNIHKUPECTVÍ ...

Tentokrát vám představím knihu, která slaví desáté výročí vydání (vydáno v roce 1998, nakladatelství Janua), ale já ji od autorky dostal zcela nedávno. Jedná se o básnickou sbírku *Mosty* od mělnické autorky Zdenky Líbalové. „Zdenička“ je hlavním motorem mělnického literárního spolku Pegas, organizátorkou stejnojmenné literární soutěže, mohli jsme ji potkat třeba na 2. Jičínském poetickém jaru 2007, ale i na celé řadě jiných soutěží, kde přebírala ocenění. A právě deset básní z představované sbírky *Mosty* bylo oceněno v Literární soutěži o cenu Jana Masaryka v roce 1996. Následně společnost JANUA nabídla vydání rozsáhlejší sbírky. Zajímavé pro nás je i to, že knížka vznikla za finanční podpory autorů oceněných na soutěži, kteří se vzdali finanční odměny ve prospěch vzdělávací a humanitární činnosti Nadace JANUA a mezi „sponzory“ je uvedeno jméno Bohumíra Procházky z Jičína.

Ale pojďme ke sbírce.

Autorka, jak v doslovu píše, nastoupila jako sanitářka do Ústavu sociální péče pro mládež v Chlumíně u Mělníka, kde se poprvé setkala s mentálně postiženými dětmi a zamilovala si je natolik, že jim věnovala tuto sbírku. Výborné je také to, že právě děti z výše uvedeného zařízení sbírku ilustrovaly a musím se přiznat, že mě tyto prosté dětské ilustrace zaujaly, neboť dokazují, že i děti, které mají svoje problémy, touží po vyjádření se k současnému dění, touží po splnění svých tajných snů a přání.

I když je knížka v úvodu věnována „světu zdravých“, ve verších nacházíme prožitky autorky z nelehkého údělu postižených dětí. A dovolím si ukázkou:

Zbytečku po odsátí
dík za tvou existenci
nevnímanou a přece
přece žitou
v třiceti pěti
toužíš po kačence
a kopeš do všeho
že není
a pláčeš dlouho do noci
a ležíš na mém lůžku

jsme sami na bolest
a spolu na naději.

Již z uvedené ukázky je patrné, že jsou to verše smutné, ale opravdové. Silný autorčin prožitek je cítit v každém verši. Protože znám více autorčiných sbírek, mohu říct, že sbírka Mosty je jednou z nejlepších, které jsem od Zdenky četl.

A dovolím si ještě jednu ukázku:

Ze změti slov
nesestaví větu
jen
radost ze vzájemnosti
a možná snad ... ba ano i lásky
stojí mi za zády
a koktá
a cpe mi za krk růžovýho slona
plyš proti samotě a stesku
plyš aby neusínala
tak sama

Ze změti slov
nesestaví větu
a přece říká
říká mi

Kniha je doplněna představením literární soutěže Mělnický Pegas (autor Miroslav Sígl).

Nevím, jestli Zdenička má ještě nějaké sbírky na skladě, ale zájemcům ji rád půjčím a ujišťuji vás, že rozhodně nebudete litovat.

Škoda jen, že v dnešním světě honby za penězi, není pro podobné knížky, city a uvědomování si, že ani my nemáme zdraví předplaceno na věky, více prostoru, takže si na závěr musím vypůjčit autorčina slova:

Úsměvy do ztracena
a v mokrých ústech
pampeliška
světýlko pro tvé
slepé oči

Václav

STMELÁČ PO PROCHOROVSKU

V pátek 6.června 2008 se konal na chatě u Prochora již druhý letošní stmeláč. Scházeli jsme se postupně, ale Martin Žantovský s přítelkyní My byli na chalupě již v 17 hodin a následně dorazili i další: Petr Veselý, Josef Jindra, Václav Franc (na kole), Ilona Pluhařová (taky na kole), Jana Benešová, Václav Teslík a nakonec (těsně před 19:00) dorazil i Prochor, který se vymlouval na to, že byl na křtu knížky o Jičíně na místním gymnáziu. Měl namále, neboť mu už hrozilo vyloučení ze stmeláče!

Někteří se omluvili, jiní nepřišli bez omluvy (jejich chyba), počasí i atmosféra na stmeláči - obojí se zdařilo, i když občas „hromy bily“, když jsme se vrátili k našemu březnovému čtení, ale nakonec jen bouřilo, ale nezapršelo. V úvodu jsme se domluvili na přípravě našich akcí v průběhu druhé poloviny roku, a pak jsme se mohli věnovat vážným filosofickým debatám o nesmrtnosti chroustů.

Bylo to příjemné posezení, došlo i na vernisáž výstavy Prochorových fotografií, úvodní velmi vtipné slovo přednesl tradiční zahajovatel Petr Veselý. Mluvílo se o kultuře ve městě, o LiSu, o holkách a nakonec i třeba i o zážitcích z vojny, protože jedině Václav Teslík ví, jaký je to malér, když vám při inventuře přebývá jeden tank! Zábava se rozproudila, špekáčky se opekály dozlatova i černaly, Martin nám dokázal, že plastové přístroje lze použít i ke krájení uzeniny.

V pohádkách by se napsalo: Jedli, pili, hodovali, dobrou vůli spolu měli! Ani jsme si nevšimli, že se začalo stmívat, až nás tma zcela pohltila a někteří odjížděli domů, jiní (Martin a My) se odebrali do říše snů (viz první patro Prochorovy chaty). Nejvytrvalejší trojice (Prochor, Franc, Teslík) vydržela dlouho přes půlnoc a nebýt toho, že si pro Václava přijela jeho manželka, možná by tam byli dodnes. U dohasínajícího ohně zůstala jen dvojice rakváčů, která nakonec ulehla v přízemí chaty.

Ráno bylo teplé a příjemné, kafe a dojídání zbytků bodlo. Celá čtveřice ještě diskutovala a diskutovala, až jsem sedl na kolo a ujížděl směr velkoměsto Řeheč! A cestou jsem si říkal, že stmeláčů není nikdy dost! Snad nás Hanička zase pustí do chalupy na Prochorově nebo že by si vzpomněl na svoje popůlnoční slova Václav Teslík, že by nebylo špatné sejít se třeba zase někdy u něj v Kozojedech?

Stmeláčům zdar a v Prochorově zvlášť! Ať žije příští stmeláč, ať už se koná kdekoliv!

Václav

K MOŘI

Petra SOUKUPOVÁ
(Nakladatelství HOST, 2007)

Próza K moři, mladé autorky Petry Soukupové (1982), byla nominována na Magnesii Literu za prózu za rok 2007 a zároveň scénář volně psaný podle této knihy získal nejvyšší ocenění ve scénáristické soutěži Nadace Barrandov & RWE.

Přibalil jsem si knížku K moři na cestu „k moři“ a na pláži ji přečetl a musím říct, že je to zajímavé čtení. Román se skládá ze tří částí, ta první se odehrává ještě před cestou k moři (Petrovy dvě ženy), prostřední potom během příprav, cesty, pobytu a návratu od moře (K moři) a poslední je jakýmsi přesahem knihy, resp. prozrazuje osudy životů hlavních protagonistů většinou do dospělosti nebo až do smrti (Zbytky životů).

Spojujícím prvkem je mužská postava Petr, ačkoliv je kniha zaplněna spíše ženskými hrdinkami. Stručně řečeno, Petr se ožení s Magdou, mají spolu dvě dcery, straší a rozhodnější Báru a mladší, tajemnější Jíťu. Jenže Petr pozná jinou ženu, Kláru, ke které odchází, má s ní dceru Johanku, ale protože dcer není nikdy dost, vychovává a vlastně přijme za vlastní i dceru Klářiny sestry Adélu, která přijde v útlém věku při autonehodě o oba rodiče a prarodiče.

A jednou o dovolené se všechny čtyři sestry sejdou se svým otcem Petrem u moře. Každá s ohledem na svůj věk, povahu a mentalitu prožívá pobyt jinak. Zatímco Bára vzdychá po svém novém příteli, Jíťa by byla raději u milovaného psa Kaštana, Adéla se poprvé dozví, že není Petrova biologická dcera a jen nejmladší Johanka ve v pohodě.

V závěru potom zjistíme, jak to se všemi těmi ženskými i Petrem dopadlo, ale to už jsem vám prozradil dost, takže nechám něco taky na vás.

Předně si myslím, že román K moři patří do literární tvorby nové doby. Žádné velké popisy prostředí, osob, ale rychle k ději. Na textu je hodně znát, že se jedná o námět ke scénáři, hlavní postavy nepřemýšlí, ale spíše jednají (snad s výjimkou části U moře, např. Adéla a její praví rodiče). Čtenář dostává vše naservírováno.

Pamatuji se, že jsem napsal i já několik kratších textů podobného ražení, nad kterými mě Jan Dvořák a Lenka Chytilová říkali, že se jedná jen o náměty na povídku, ne o literárně hotovou povídku. Podobný pocit

mám i já nad tímto textem, ale je možné, že dnes čtenář nechce žádné popisy, žádné zdlouhavé líčení „á la Jirásek“. Pamatuji se, jak Dvořákovi vadily třeba pasáže typu „nedlouho potom“, „jedou, a tak“ nebo „má se pořád stejně“ atd.

Nelze říct, že by kniha nebyla zajímavá a čtivá, občas mě připadá, že hlavní postavy mají nalinkovaný život, už třeba v sedmi letech vlastně dopředu, nijak moc se nevyvíjejí, když je zkrátka postava potvora, tak je potvora a nic s tím neuděláte.

Připomínku bych měl k tomu, že když autorka potřebuje, tak „matka je stará a umře“, basta fidli (nebo „teta je stará a umře“). Ale vždyť ona matka je přece matkou dvacetiletého Petra, třeba taky čtyřicetiletá žena v nejlepších letech !? Proč potom nejsou Magda či Klára „staré a brzy umřou“? Nezasloužila by si ona matka v textu více místa, více vysvětlení?

Nebo opakovaná tragická smrt při autonehodě (i když statistiky jsou varující) je zřejmě také autorčinou specialitou, ne příliš originální, pokud se vyskytuje opakovaně.

Zkrátka a dobře, rád se zajdu podívat na filmové zpracování námětu, myslím si, že to může být zajímavý film, nakonec autorce nelze upřít i schopnost pracovat s textem osazeným množstvím postav, ale podle mého názoru tato kniha není zrovna po jazykové stránce skvostem vhodným k navržení na literární cenu Magnesia Litera. Ale spíše dobrou doplňkovou četbou, kterou lze klidně přibalit do kufru cestou „K moři“!

Václav

ZAJÍMAVOSTI NA WEBU ... WWW.CITARNY.CZ

Tentokrát vás zavedu na web, který sice není dlouho v provozu, ale pro literáta je velmi potřebný a užitečný, navíc se mi na něm líbí, že je neustále aktualizován, což je vlastně to nejdůležitější, prostě to na něm žije! Jedná se o **www.citarny.cz**, tedy tzv. Čítárny. Pokud si na svém prohlížeči tyto stránky zadáte, otevře se před vámi velké množství informací, odkazů a zajímavostí.

Líbí se mi třeba akce Rubriky, soutěže ... kde se ukazuje, kolik dní zbývá do té akce či uzávěrky soutěže (pochopitelně, když rozkliknete odkaz, dozvíte se o akci a soutěži podrobnosti).

Najdete zde knihy, které stojí za přečtení, a to v rubrikách Knihy pro děti, pro mládež či pro dospělé. V rubrice o autorech najdete řadu zajímavostí o spisovatelích, rozhovory s nimi, stejně tak v rubrice Poezie jsou představováni jako klasici tak současní básníci. Takže i student, zde může najít informace pro svůj referát do školy. V rubrice Ceny je potom na jednom místě vše potřebné, pro přehled na

současném literárním nebi, kdo získal jaké ocenění, jaká kniha by byla vhodná k přečtení, aby člověk věděl, co je momentálně in.

Web má i složku Audio a Video, kde najdete rozhovory se spisovateli či ukázky z různých akcí, festivalů atp.

Najdete zde přehled nových knih, neprodávanějších knih měsíce, úvahy a zamyšlení (např. pro koho jsou vlastně pohádky) a skutečně nepřeborné množství informací, pozvánek a návodů, kde najít ty potřebné informace (třeba kompletní českou poezii 19.století).

Takže neváhejte a vejděte do pravé internetové ČÍTÁRNY! Doufám, že tvůrcům webu vydrží síly a udrží velmi vysokou úroveň! Václav

SOUTĚŽ – TRUTNOVSKÝ DRAK

Trutnovský literární klub vyhlašuje 4. ročník literární soutěže pro mladé autory. Cíl soutěže: Prostřednictvím autorské tvorby aktivovat zájem o svět literatury

Podmínky účasti:

původní – dosud nepublikovaný – autorský text poezie, prózy či dramatu.

(Připojte titul příspěvku, své jméno a příjmení, datum narození, adresu bydliště, telefon, školu a třídu – týká-li se Vás), téma volné (zvláště oceníme nejlepší příspěvky s tématem či motivem Trutnova, jeho symbolů nebo výročí), maximální rozsah 5 básní nebo 5 strojopisných stran A4 v případě prózy či dramatu.

Soutěžící budou rozděleni do tří věkových kategorií:

I. 13 – 15 let,

II. 16 – 20 let,

III. 21 – 30 let.

Uzávěrka soutěže a vyhodnocení:

Soutěžní příspěvky zasílejte nejpozději do 31. 8. 2008 na e-mail: tudrak.tlk@seznam.

OTÁZKA PRO ... ZORU ŠIMŮNKOVOU

Letošní 6.ročník Literární Vysočiny (LV) se blíží, na co bys nás jako jedna z hlavních organizátorek festivalu pozvala?

Zora Šimůnková: Pro všechny přátele, příznivce i zvědavce LV máme několik novinek. Plakát festivalu s kompletním programem můžete najít, stejně jako vše podstatné na www.literarnivysocina.cz i na mých internetových stránkách <http://www.zora.bloguje.cz>. Díky našemu grafikovi Bohdanu Lukášovi jsou připraveny i sborníky vítězných prací. Z technických důvodů budeme tisknout ten rozsahem menší, v kterém jsou pouze první tři autoři z každé kategorie. Druhý soubor, v němž jsou i čestná uznání, dáme po festivalu na internet.

Program festivalu je bohatý, např. v rámci autorského maratónu proběhne tvůrčí dílna scenáristky Markéty Dočekalové – www.scenare.cz. V pátek 11.července vystoupí tradičně J.H.Krchovský, v sobotu dopoledne můžete vyslechnout přednášku Chvála dopisu - O přípravě vydání čtyřsvazkové Korespondence B. Němcové (Magnesia Litera za nakladatelský čin) i o dopisech samotných povypráví dr.Janáčková (FF UK), vědecká redaktorka edice.

Odpoledne vystoupí předseda českého PEN klubu Jiří Dědeček, básník a textař Pavel Šrut, večer proběhne koncert Sylvie Krobové. Po celý den můžete také v Zrcadlovém sále KD navštívit alternativní program. Ani jedna kopřiva – křest knihy Luciany Klobušovské, Monology Miroslava Kantka, vystoupení Petra Kukala, Radim Pavlík představuje Subjektivník a časopis Aluze, Setkání s Acylpyrinem a další.

Pochopitelně dostanou příležitost i autoři v tradičním maratónu autorského čtení, které uvádí Pavel Lutner a večer dojde i na vyhlášení výsledků literární soutěže LV.

V neděli vystoupí Miroslav Kantek s dekadentní poezií, ale to je jen malá upoutávka toho všeho, co můžete v Chotěboři v KD Junior vidět a slyšet na 6.ročníku festivalu (11. – 13.července) o psaní, literatuře, autorech a inspiraci, tentokrát s podtitulem: Kam oko doslechne!

Takže neváhejte a přijďte do Chotěboře! Pokud jste také zvědaví na předpověď počasí o festivalovém víkendu, sledujte například <http://pocasi.zacatek.cz/>.

FEJETON OD MOŘE - PŘEZDÍVKY

Bývá v Kobře zvykem, že se vracím k dovolené, jenže tentokrát na ní mnoho literárního nebylo, snad jen četba knížky K moři, o které referuji, či blok plněný poznámkami na další literární dílka. Takže by se dalo říct, že jsem si na řeckém ostrově Korfu od literatury odpočinul, ale není to tak docela pravda, protože čert a spisovatel nikdy nespí, resp. spisovatel pozoruje lidi, postavám vymýšlí různé osudy, hádá povolání a už dopředu manipuluje s postavami svých dalších děl. Prostě musí mít tzv. načítáno, aby sedl k počítači a psal.

Během povalování u moře jsem pozoroval lidi, a protože jsem si s manželkou Ladkou potřeboval sdělovat postřehy o ostatních účastnících zájezdu (škoda že mě Viewegh předběhl), tak jsme si je potřebovali i nějak označit. Dávali jsme jim přezdívky. Ono je to jednodušší, když řeknete Uřvaná Jaruš se zase v baru chlubila, než složitě vysvětlovat, že ta paní, co seděla při snídani nalevo u okna a tak strašně křičí atd. Vlastně jsme po indiánsku pojmenovávali neznámé lidi (Ten co se nebojí plavat daleko do moře, Ta co sbírá mušle). A tak během našeho pobytu postupně vznikl Nudista (mladík, co se hned první den kousek od nás opaloval dole bez), Staříci (nejstarší účastníci), Brňáci (dvojice, která s námi odlétala z Brna), Vlaštovka (pán, resp. brouk Pytlík – všechno vím, všechno znám, zkrátka prolétal celý svět), Miloš (šéf hotelu podobný jednomu pánovi od nás z domu), Sádovák (jeden občas snědé pleti, nápadně podobný jiným občanům snědé pleti z vesnice Sadová na trati Ostroměř-Hradec Králové) a řada dalších přezdívek.

Přiznám se, že některé postavy zcela určitě najdou uplatnění v mých dílech, např. Dívka M. (Prochore, kdybys viděl), ale jinak ty Řekyně nic moc, holt český holky jsou český holky. Ale to jsem trochu odbočil.

Prožili jsme příjemný pobyt u moře, počasí nám přálo, jídlo bylo výborné, jen kdyby naši fotbalisti neprohráli s Tureckem a mě nezačal bolet zub (asi pomsta od pacientů). Přiznám se, že jsem si v duchu říkal, jestli máme i my nějakou přezdívku. Třeba jednou v Chorvatsku nám říkali Kantoři, protože zatímco ostatní sháněli, kde se dá, co levně koupit, tak my navštěvovali pamětihodnosti a vůbec jsme se jevíli jako osoby hodně poznamenané svým povoláním.

Asi bychom se nedozvěděli, jak nás na Korfu překřtili naši spoluúčastníci, kdyby nebylo Uřvané Jaruš, která na celé kolo prohlásila, aniž tušila, že se už blížíme na schůzku s delegátkou před odjezdem: „Ještě chybí Králíci z klobouku!“ A skutečně za celou dobu pobytu jsme naše apartní kloboučky nesundali z hlav.

Takže přejí příjemné prázdniny či dovolené a pozor na přezdívky!

Václav

Tradiční vernisáž Prochorových fotografií s vtipným úvodním slovem Petra Veselého se vydařila, účastníci stmeláče žasli!

Foto: Žantovský

KOBRA

Kulturní občasník regionálních autorů

Vydává Literární spolek při Městské knihovně v Jičíně
jako interní tiskovinu.

Připravil : Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Ročník 9. Číslo 7. Červenec 2008.

(4. července 2008)

www.kobra.zde.cz